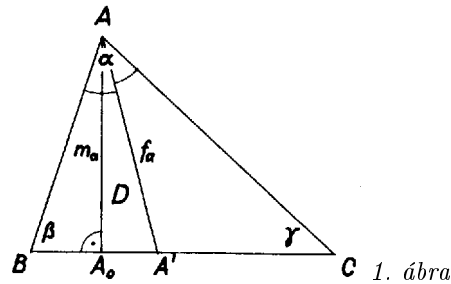

I. megoldás. Legyen a kívánt háromszög ABC , ebben a $BC = a$ oldal, valamint az A csúsból húzott $AA' = f_a$ szögfelező és $AA_0 = m_a$ magasság rendre egyenlő az adott három hosszúsággal. Legyen továbbá az A, B, C csúcsnál levő szög rendre α, β, γ .

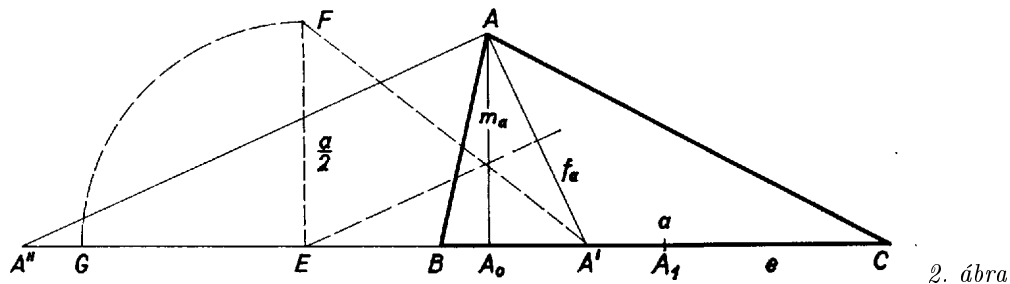
Egyelőre feltesszük, hogy $f_a > m_a$. Így az $AA'A_0 = D$ derékszögű háromszögnek három független alkatrészét ismerjük. Szögeit kifejezhetjük az $ABC\Delta$ szögeivel. A feltevés miatt az AB és AC oldalak hossza különböző, válasszuk a jelölést úgy, hogy $AB < AC$, így $\gamma < \beta$. Ekkor A' az A_0C szakaszon van, és $AA'A_0\angle = \gamma + \alpha/2 = [180^\circ - (\beta - \gamma)]/2$, mint az $AA'C\Delta$ külső szöge, továbbá

$$AA_0\angle = 90^\circ - AA'A_0\angle = \frac{1}{2}(\beta - \gamma).$$

Eszerint D megszerkesztésével ismertté vált az a oldal végpontjainál levő szögek különbsége, ill. a kiegészítő szögének a fele, és ezzel az észrevétellel feladatunkat visszavezettük az 1964. évi Arany Dániel kezdők versenye II. fordulójának 2. feladatára¹ ahol éppen a szóban forgó különbség került felhasználásra. – Mint láttuk, a feladatnak mindig van megoldása és pedig lényegében egy.

$f_a = m_a$ esetén az $ABCD\Delta$ szükségképpen egyenlő szárú, a szerkesztés alapfeladatnak tekinthető; $f_a < m_a$ esetén pedig nincs megoldás.

Varsányi Anikó (Budapest, Ságvári E. gyak. g. I. o. t.)

II. megoldás. Állítsunk merőlegest az I. megoldásbeli AA' szögfelezőre A -ban, messe ez az $A'A_0$ egyenest A'' -ben. AA'' az $ABC\Delta$ A -nál levő külső szögének felezője, A'' a BC oldal B -n túli meghosszabbításán adódik. Ismeretes, hogy a belső szögfelező A' talppontja B -től és C -től mért távolságainak aránya egyenlő az $AB : AC$ aránnyal, és hasonlóan belátható, hogy a tétel A'' -re is igaz. Így

$$(1) \quad \frac{BA'}{CA'} = \frac{BA}{CA} = \frac{BA''}{CA''}, \quad BA' \cdot CA'' = BA'' \cdot CA'.$$

Ennek alapján kiszámíthatjuk és megszerkeszthetjük a $BA' = x$ szakaszt. Ugyanis $CA' = a - x$, $BA'' = A'A'' - x$, $CA'' = CB + BA'' = a + A'A'' - x$, és itt $A'A''$ kifejezhető az adatokkal: szerkesztésünk folytán az $A'A''A$ és $A'AA_0$ derékszögű háromszögekből

$$A'A'' = d = \frac{A'A^2}{A'A_0} = \frac{f_a^2}{\sqrt{f_a^2 - m_a^2}}.$$

Mіндеzeket (1)-be helyettesítve a szokásos rendezési lépésekkel

$$x^2 - (a + d)x + ad/2 = 0,$$

$$x = x_1 = \frac{1}{2}(a + d - \sqrt{a^2 + d^2}) = \frac{a}{2} + \frac{d}{2} - \sqrt{\left(\frac{a}{2}\right)^2 + \left(\frac{d}{2}\right)^2},$$

¹A megoldást lásd K.M. L. 30 (1965) 2 - 3. o.,

ugyanis az egyenlet a -nál kisebb gyökére van szükségünk. (x_2 a CA'' szakasz hosszát adja, ugyanis a gyökök összege $a + d$, és így $x_2 = a + (d - x_1) = CB + BA'' = CA''$.)

A fentiekből a következő szerkesztés adódik. Egy e egyenes A_0 pontjában állított merőlegesre felmérjük az adott m_a magasságot, a végpont A : körívet írunk A körül a szögfelező f_a hosszával, mint sugárral, ennek e -vel való egyik metszéspontja A' . Megszerkesztjük AA' felező merőlegesét, ennek e -vel való metszéspontja E . Itt merőlegest állítunk e -re és rámérjük az adott a oldal felét, úgyszintén $A'E$ -nek E -n túli meghosszabbítására is, a végpont F , ill. G . Az $A'F$ szakaszt G -ből E felé felmérve kapjuk B -t, és innen tovább a -t felmérve C -t.

Hely hiányában az olvasóra bízunk a szerkesztés helyességének bizonyítását, – ami csupán annak megmutatásában áll, hogy AA' felezi a BAC szöveget –, továbbá azért, hogy $f_a > m_a$ esetén mindig egy megoldás van.

Szentiványi Béla (Budapest, Rákóczi F. g. II. o. t.)

Megjegyzés. Az A' és A'' pontok B -től mért távolsága az osztásarányra idézett tételek alapján kifejezhető az oldalakkal: $A'B = ac/(b+c)$, $A''B = ac/(b-c)$. Ezekkel kifejezhetjük a BC oldal A_1 felezőpontjától mért $A'A_1A''A_1$ távolságokat is: $A'A_1 = A_1B - A'B = a(b-c)/(2(b+c))$, $A''A_1 = A''B + BA_1 = a(b+c)/(2(b-c))$, ebből az $A_1A' \cdot A_1A'' = BC^2/4$ összefüggés adódik. Ennek alapján A_1 helyzetét határozhatjuk meg A' -höz és A'' -höz képest a fenti eljáráshoz hasonlóan.

Bóta Károly (Budapest, Fazekas M. g. II. o. t.)